

Column in Rover-tijdschrift “De Reiziger” – mei 2004

De veerman van Vorchten, Jan Derk Alderkamp

Tot 1370 stroomde de IJssel tussen Heerde (Vorchten) en Wijhe door variabele beddingen. Na aanleg van een aaneengeschakelde banddijk kreeg de rivier een enkele bedding. Toen kon er sprake zijn van een vaste overzetplaats, aanvankelijk bij Veessen, later bij Vorchten. Anno 2004 bestaat het Wijhesse Veer nog steeds. Deze keer stellen we de veerman van dit veer centraal: Jan Derk Alderkamp (61 jaar). Hij is één van die Nederlandse veerlieden die hun vak jaren achtereen uitoefenen in alle weersomstandigheden en bij alle mogelijke waterstanden. Verleden jaar is hij gestopt.

Het veer te Vorchten in 1904. Foto archief van Jan Derk Alderkamp

Het zelfde veer te Vorchten, maar nu honderd jaar later, in 2004. Foto Rob de Jong

“Mijn vader was veerman. En ik ben geboren in het veerhuis. Al in mijn vroege jeugd was ik verbonden met het veer. Meevaren, met een plank achter de pont. Ik kon ook al vroeg over de IJssel roeien. Zondags werd je ingeschakeld in de normale werkzaamheden. Toen in de vijftiger jaren de IJssel drie keer is dichtgevroren, konden de voetgangers tegen betaling de rivier oversteken. Als kind moest ik als eerste de rivier over om de sterkte van het ijs en een geschikte route over de schotsen uit te proberen. Vervolgens diende ik het geld voor de oversteek te innen.”

“Na de middelbare school ben ik naar de zeevaartschool gegaan. Daarna was ik enkele jaren machinist op de grote vaart. Al gauw had ik door dat ik dit niet mijn leven lang wilde doen. In 1965 ben ik daarom loondienst bij mijn vader gegaan; in 1967 werd de samenwerking omgezet in een Vennootschap.”

Foto links: De veerman die nu net met pensioen is gegaan, Jan Derk Alderkamp. Foto: Rob de Jong

'Als veerman heb ik zeven dagen in de week de zon zien opgaan en ondergaan. En dat gedurende 38 jaar. Je leeft met de natuur. Je bent altijd met de pont bezig, ook al heb je geen dienst. Harde stormen. Persoonlijk heb ik storm altijd het naarsst gevonden. De bemanning is overigens vaak banger dan nodig is. Wanneer stop je met varen? Moeilijke beslissingen. De veerman maakt uit wanneer gestopt wordt. Op een bepaald moment stop je, maar ja dan komt er nog een passagier die heel graag de trein wil halen. Dan ga je door. Hetzelfde geldt voor schoolkinderen. Je zorgt ervoor dat ze kunnen oversteken, weer of geen weer.'

'De eerste motorveerpont kwam in 1947. Na 1947 werd voor voetgangers en fietsers toch nog steeds geroeid. De dieselolie was duur. Ook met hoog water kon de motorveerpont niet varen, dan moest er geroeid worden. Vaak tegen de stroom in, zo'n 600 meter. Ongeveer acht passagiers en hun fietsen in een eikenhouten roeiboot.'

In 1990 is een nieuwe pont in de vaart genomen. Jan Derk ziet de toekomst van de overzetveren zeker niet pessimistisch in. In toenemende mate maken wandelaars en fietsers er gebruik van. Veel mensen ontvluchten de jachtigheid van het bestaan en zoeken rustiger manieren van reizen. Het Wijnse veer staat vermeld in het overzicht: Overzetveren in Nederland, België en de Nederlands - Duitse Grenzstreek onder nummer 42.